

“వోదినా! ఈ వున్నా కూడా కట్టు ...”

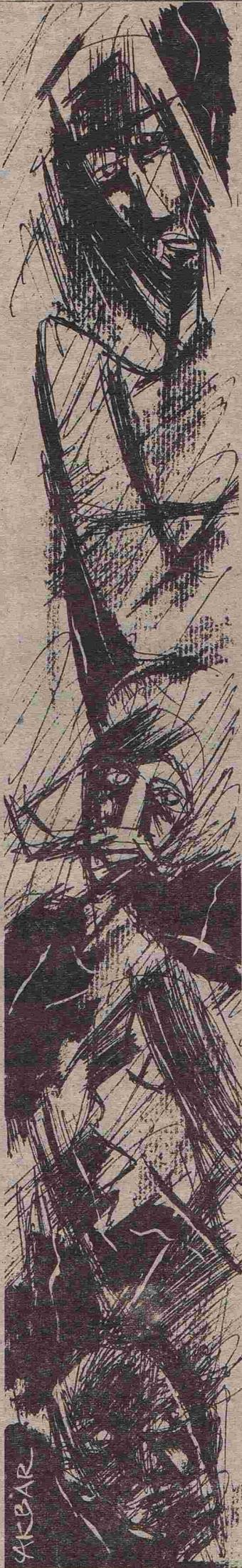
“న ... అది వున్నా, పరిగి చూడు, మొగ్గ ... పసిరిమొగ్గ, ఇక అప్పి పసిరిమొగ్గలే మిగిలాయి, బయటపారేయి, దండకీ పసికిరావు ...”

రాజేశ్వరిలో ముల్లుగుచ్చుకున్న బాధ కలుక్కా మంది. మొగ్గల్ని చూసివచ్చడల్లా ఆమెలో తెలియని ఆందోళన కందిరిగలా కుడుతూనే వుంటుంది. “ఏయ్యకుంటాయా ... ఏమో?!” పాపం, ఏయ్యకోక పోతేనే ...” మొగ్గలమీద జాలా, తనమీద తనకే జాలా?

x x x x x

కూర్చుని, కూర్చుని నడుం లాగుతోంది రమకీ, కుంగి, కుంగి గుండె గుంజుతోంది. కిటికీలోంచి ప్రహారీకవలల రోడ్డుమీద మనుషులు, బస్సులు ... పగం, పగంగా కనపడుతున్నాయి. దృశ్యాల రెండోపగావ్వి ప్రహారీ మింగిస్తోంది. పగం ... పగం ... తనకుతానే పగం, పగంగా ... ఇంకా రూపుకట్టుకోని రెండోపగావ్వి ఎప్పటికీ పొందలేని అర్థరూపిగా ... రమకీ భయంగా వుంది. ఈ వెల కూడా ఇది తప్పలేదు. పెళ్ళికాకముందు ఇది రెండో జాలు ఆలస్యమైతే చాలా, కంగారుగా వుండేది. ఎందుకంటే ఒకసారి రెండువెలలపాలు రానేలేదు. దాంతో అమ్మ కంగారుపడిపోయి దాక్కుబద్దగ్గో రికీ తీసుకెళ్ళింది. దాక్కుబద్దగా రాసిచ్చిన మందులు నాదాక మళ్ళీ యధావిధిగా మొదలైంది. ఆ రెండువెలలపాలు ఏవీవో భయాలూ, ఎవరికైనా తెలిస్తే వచ్చిపోతారు. ఆ రెండువెలలపాలు తనకు కన్న మేరీ గర్భండాల్ని ఏసుప్రభువును కన్నదన్న కథే గుర్తొచ్చేది, తాను క్రిస్టియన్ కాకపోయినా! భయాలకు మతసామర్యం ఎక్కువ. ఇప్పుడు తలచుకుంటే వచ్చేస్తుంది. కానీ ఇలా క్రమం తప్పకుండా రావడం పెళ్ళియ్యాక సంతోషించగ్గో విషయం కాదని తెలుసుకోవడానికి తనకు సంవత్సరంకంటే ఎక్కువ పట్టలేదు. బయటజీవన ప్రతిపాదీ మామగారి కళ్ళు రమవి విస్తకణిక్కల్లా కాల్యుతూనే వుంటాయి. పెళ్ళి అవగానే ‘చల్లవి’ సంసారం, చక్కని సంతానం’ లాంటి సినిమాటికీ ఊహల్లో తేలిపోయింది రమ, అందరు అమ్మాయిల్లాగానే. పెళ్ళయింది, తొలిరాత్రి వచ్చింది. వగ్గంగా చూసి ఎంజాయ్ చేయడానికి ముగ్గుడేమీ పెద్ద రంజిత విషయం కాదని తెలుసుకోవడానికి రమకీ ఆ ఒక్కరాత్రి పరిపోయింది. పెళ్ళిని రోమాంటిక్ సైజ్ చేసుకుని, భర్తను ప్రేమించాల్సిన పగలు భార్యగా ఆమెకు వున్న ఆ ఒక్క సదుపాయమూ లేకుండా పోయింది. వల్లగా చింతమొదలు పక్కనపడి విద్రాహణుడు భర్తను వదులవరకు చూడడానికి ఆమె ఇబ్బందిపడింది. ఇంతటి భర్తకి పుట్టబోయే చక్కని సంతానాన్ని గురించిన మాతృత్వపు కాంక్ష మొగ్గలోనే వుందింది. కాంక్ష, కాంక్షగానే ఆమెలో మొదలైతే, అది తక్షణ కర్తవ్యంగాను, బాధ్యతగానూ వెలిసరుద్రేపరికీ రమకీ తల్లికాలాల్లా తనవకన్నా, మొగ్గుకే తండ్రిని చేయవలసిన బాధ్యత సదా ముల్లుగుల్లలా పొడుస్తోంది. “ఇంకా ఎంతకాలం?” అంటూ వంశాచారంకోసం సర్దుబాటుగా అడుగుతున్న మామగారి ప్రశ్నలలో రమ వేగిపోతోంది. రాత్రిళ్ళు భర్త తొగిట్లో వున్నప్పుడు కూడా “ఇంకా ఎంతకాలం” అంటూ మామగారు పక్కనే విలబడి, తన సంభోగానికి నిర్బంధాభివృద్ధుల చేపట్టి రెండు జంతువుల్ని త్రావీ చేయిస్తున్న రింగీమాస్టర్ లా కనిపిస్తున్నాడు. దాంతో రమకీ రోజురోజుకీ ఆసహనం పెరిగిపోతోంది. ఈ నెలనా తప్పితే బావుండును అనుకుంటూ ఆమె ప్రతివెలా ఎదురుచూస్తూనే వుంది. కానీ ఇదేమో పగలబట్టినట్టు ప్రతి వెలా ...

“వోదినా, అప్పుం తిమ్మ” చేతిలో పళ్ళెంతో ఎదురుగా రాజేశ్వరి. పళ్ళెంపై రమ ముందుకుపోసి, చెంబులోని వీళ్ళు జాగ్రత్తగా సైకిల్ రమ పక్కనే వున్న చెంబులో పోస్తోంది. అంటు తగిలే మళ్ళీ స్నానం చేయాలి. రాజేశ్వరిని చూడగానే అప్రయత్నంగా నిట్టూర్చింది రమ. “ఈవిడవనే మేలేమో! నెలానెలా ఈ అంటూ, చీరల వుండవు. పెళ్ళి జంతులం లేకపోయి, పిల్లల్ని కనమనే వేదంపులూ లేకపోయి ... స్వీ” కానీ మురుక్కణంలో రమకీ తానెంత నికారంగా ఆలోచిస్తోందో తెలిసి, తడబడింది. కేవలం ఆ ఒక్క రోజునల్ల విలువతు ప్రోత్సాహ్ అదనవు భారంగా మోస్తూ, తన శరీరమే తనకు ఆపరిచింకా మిగిలిపోయిన మునిషి రాజేశ్వరి. చర్మంకేంద్ర పోడితుతున్న రక్తస్పృశ్యమ ఎప్పటికీ అనుభూతిలోకి అనువదించలేదు ఆమె. మిటిపడిన ఏకాంతంలల్లాంటి సరాల పురకంప

AKBAR

నలమ ఎప్పటికీ ఆలపించలేని అమూర్తయోగ్య నోటిగ్గుత ... మణిగిపోయిందో, అణచుకుంటో తెలియని జీవనోత్సాహం. రాతిలో కూడా జీవం వుంటే, రాజేశ్వరిలో జీవం వున్నట్టే లెక్క. అందుకే రాజేశ్వరి బ్రతికే వుంది. బ్రతుకుతోంది. రాజేశ్వరికి ముప్పేళ్ళు దాటాయి. కానీ ఆమెకు తన పేరు ‘రాజేశ్వరి’ అనే విషయానికన్నా తానొక ‘మాసకమ్మ’ అనే విషయమే బాగా తెలుసు. పన్నెండోపిడు పెట్టినప్పుడు పాతికేళ్ళవరకు రాజేశ్వరి వున్నవతి అవుతుందేమోనని ఎదురుచూస్తుంటేనే పరిపోయింది. ఎన్ని వైద్యులు చేయించినా ఆమె వున్నవతి కాలేదు. తోటి స్నేహితురాలింతా తనకు తెలియని అనుభవంతో ప్రతివెలా పడే నెడనని రాజేశ్వరి మురిపెంగా చూపేది. వాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు, బారసాలు, పడకటింటి కబురల్లో ఆమెలో యోగ్యతాత్పూహం మొగ్గలోపలి పరిమళంలా కొట్టుకోవడం ప్రారంభించింది.

కానీ ఏమెరుగని ఆడపిల్ల అప్పటికీ వెలిగా ఆమె తను వుట్టినట్టేనే వూరికన్నలకన్నా హీనమైంది. ఇంటిదువారికి మాత్రమే పసికివచ్చిన ఆడతనం రాజేశ్వరిని హింసపెట్టడానికేనన్నట్టు సర్దుబాటులతో, పొంగులతో శరీరాన్ని అలంకరించింది. కానీ ఇంట్లోనాళ్ళ దృష్టిలో ఆమె ఎందుకూ పసికిరానిది, ఇక ఏ ఆనందంతోను విమిత్తంలే నిది, పేరంటానికి ముత్యుడునకాదు, వైభవానికి దినాహితకాదు. బొట్టుకాటుక పెట్టుకున్న విధన రాజేశ్వరి. ఇంటా బయటా ఆమె శకునం ఈనడింపులకు గురయ్యేది. మంచి చీరమీద, మల్లె పులమీద ఆమె ఆకడతే, ఏ బతుక్కీ, అదొక్కటి తక్కువ అంటూ ఎకపెక్కాలు వినిపించేవి.

పసిరిమొగ్గ

వసువులొళ్ళి గీత

ఇంట్లో అందరి అవసరాలు కనిపెట్టి, వేళ్ళు అమర్చిపెట్టే యంతానికి బాధ్యతలే తప్ప హక్కు లెక్కాని? రాజేశ్వరి తమ్ముడు వెంకటేశ్వర్లకి పెళ్ళయి, రమ ఆ ఇంటి కోడలిగా అడుగుపెట్టేముందు, ఇకపై మరదలి చేతిలో ఎంత హింసపడారోనని భయపడిందామె. కానీ రమ, రాజేశ్వరి పరిస్థితి తెలిసి వదినని అక్కనజేర్చుకుంది. తొలిసారిగా తనని మసిపిగా చూసిన రమంటే రాజేశ్వరికి అంతులేని గౌరవం, ప్రేమాకలిగాయి. వయసులో రమ చిన్నదే అయినా రాజేశ్వరి ఆమెను పేరుపెట్టి పిలవలేదు. రమకీ ఇబ్బందిగా వున్న రాజేశ్వరిచే ఆ అలవాటును మాన్పించలేకపోయింది. వాదిన అరుగుమీద వేరి వస్త్రుల్లా రాజేశ్వరి ఆమెకే కావాలో ప్రత్యేకంగా చూస్తుంటుంది. కానీ వాదిన తండ్రి ఇంకమించు గొడ్డల్ని చూపినట్టు చూడడం మాత్రం ఆమెకు చాలా బాధగా వుంటుంది. ఏమైనా మాట్లాడితే ‘మాసకమ్మకే తెలుస్తాయి గొడ్డాలి కప్పలు ...’ ఇక ఆసైన వివరాలు.

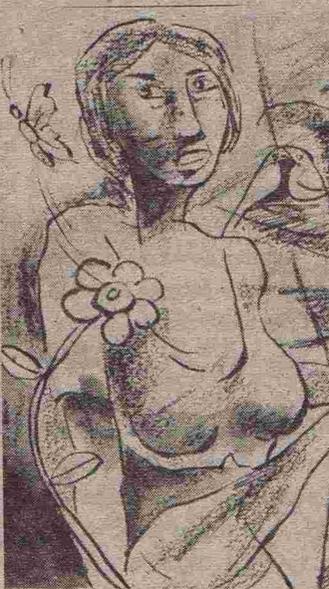
రమ కళ్ళలో కనిపించిన తడబాలు ఏమిటో అర్థంకాని రాజేశ్వరి “వోదినా బాధపడుతున్నావా? నాన్న గురించి ఏమీ తెలిదా, ఏమిటి? ఎన్నడూ వుండే గోలేగా? ఒకసారి తమ్ముడూ, మమ్మూ వెళ్ళి దాక్కురుకు చూపించుకోకపోయా?” అంది. “భలేదామే, మీ తమ్ముడు, మీ నాన్నగారి సంగతి తెలిసి, అలా మాట్లాడతావేంటి?” రమ కళ్ళలో నిరాశను పోకార్చి వెలుగిడి ముట్టుపక్కల కనిపించలేదు.

పచ్చాకు తోరణం కట్టిన గుమ్మాళ్ళు, దాటి కుడికాలు మోసింది అమ్మత. చిటికెనేలేమందాన కొత్త ననువుతాడు ఆమె మెడలో మెరుస్తోంది. తన బతుకులో సమస్త కుంకాలు పొంగి పూనే చల్లని రోజుకోసం నాలుగేళ్ళుగా ఎదురుచూసిన అమ్మత కలలు పందాయి. ఆమె ఇప్పుడు నవవధువు. ఒంటిమీద ఒక చీర, బండమీద ఒక చీరగా గడిచిందామె జీవితం. ఇంత పెద్దంటి కోడలుగా తన జీవితం మలుపుతిరిగిన వైనమంతా ఒక కలలా అనిపిస్తోంది. తండ్రిని చిన్నప్పటి పోగొట్టుకున్న అమ్మ తను తల్లి పెంచింది. పెద్దగా చదువుపంపులు కూడా చేసించలేని తల్లి అమ్మతను అణచుకున్న ఆడపిల్లగా ఎలా మనుకోవాలో మునుకు చిన్నప్పటినుంచి రంగించిపోసింది. పుట్టిపరిగిన పల్లె దాటి అడుగుపెట్టి ఎరగదా పిల్ల. ఊల్లో అమ్మత తల్లి వురుళ్ళుపోస్తే, అమ్మత ఆ పిల్లల్ని ఆడిస్తూ, ఆ ఇంటిపసి, ఈ ఇంటిపసి చేస్తూ రోజులు వెట్టుకొచ్చింది. అలాంటి అమ్మత ఇనాళ వెంకటేశ్వర్లు అనే దనికుడైన పరునిచేత తాళి పట్టించుకోవ్వు నభువు. కానీ తాను రెండో భార్యనవ, కేవలం పిల్లల్ని కనడానికే ఆ ఇంటి మెట్టించనే నిజాలు మాత్రం ఆ అమ్మాయి ముప్పేళ్ళంలో ఏదో తెలియని వెరవును కలిగిస్తున్నాయి. “రెండో పెళ్ళయిపోవేం ఈసాటి వంశంబం కావాలంటే చుట్టాల? ఏదో పిల్ల అద్దప్పంకానీ ...” అందరూ అమ్మత అద్దప్పాన్ని అకాశానికేరేతారు. తెల్లగా, బొడ్డుగా వున్న తిమ్మతనిచూడగానే మంచి సంతానోత్సాహకల ఆదానిలా కనిపించింది. మామగారి

ఈవారం కథ

కళ్ళు సంవృష్టితో మెరిశాయి. x x x x x “ఏమంది, మీకేమీ అనిపించడంలేదా?” రమ గొంతులో అర్థంపు. “నన్నేం చేయమంటావు?”

నువ్వు గొడ్డువోతువి. నాన్నకేమో మనవల్లెత్తు కోందే తప్పలేదు. మీ ఇద్దరిమధ్యన వేమ నలిగి వస్తున్నా ... అయినా ఇప్పుడేమైందని ఇంతరా ద్ధాంతం? విన్నవైనా ఇంట్లోంచి గెంటిస్తున్నామా? ఆ వచ్చేదానో కాస్త సర్దుకుపోయి ఈ పంచవే కాలం వెళ్ళునార్యు... ఊరికే విసిగించక ...”, అయిపోయింది, తానిక అవర్తురాలు. భర్తని ఒకే చూరుకేంద మరో అడదానో పంచుకోవలసిన పసికి

మూలినదాన్ని. పంచుకోవడం ... ఇహ అది కూడా దుర్లభమేమో ... శారీరక సుఖంకోసం కాకపోయినా ఇహ భార్యగా తనకు అన్నింటా ఎలాంటి హక్కులూ వుండవు. రమకు తలతిరిగిపోతోంది. ఆమెకు కోపం, ఆవేశం, భయం, నిష్ఠానాశ ముప్పరిగొన్నాయి. ఏంచేస్తోందో తెలియని ఆవేశంలో కడుపుమీద బాదుకుని, బాదుకుని తోవచ్చి పడిపోయింది. ఎక్కడో, ఏమూలో వెలుగుతున్న వివేకం ఈ అన్యాయాన్ని ఎదిరించమంటోంది. కానీ పుట్టింటికి వెలితే అన్నా, వదినల సంసారంలో తాను ఒక మొగుడొడిలేసిన అడదానిగా ఎంత భయంకరమైన పరిస్థితి ఎదుర్కోవలసి వుంటుందో తెలుసు రమకీ, ఒంటరిగా ఎదిరించే లైర్యం లేదు. ఏం చేయాలి? ఏం చేయాలో తెలియని విప్లవూ పరిస్థితిలో రమ నాల్గోజులుగా నిరాపోంగా స్ట్రోరూమ్ లో పడివుంది. వాదినకు జరుగుతున్న అన్యాయానికి మనస్ఫుతా మరిగిపోతున్నా ఏమీ చేయలేని రాజేశ్వరి స్ట్రోరూమ్ నుట్టు కాలూలిన పిల్లలా తిరుగుతోంది. అప్పటి ఇంటి మెట్టిన కొత్తకోడలికి పనిమనిషి దిష్టి తీసి, తిలకం దిద్దింది. వెంకటేశ్వర్లు తన గదిలోకి వెళ్ళాడు. అమ్మత అతనిని అనుసరించింది.

గొడ్డువాటిల్లో గడ్డిమోపు వెనక ఏదో అలికిడి వినిపించింది. వంటింటి తలుపేసి, పెరిట్తలుపు గొళ్ళెం పెట్టడానికి వచ్చిన అమ్మత మొదటి పట్టం చూకేకపోకపోయినా, మళ్ళీ ఏదో అనుమానంతో గడ్డిమోపుకేసి పరికంగా చూసింది. వెన్నెల కాలం. అంతా పట్టనగల్గ వుంది. గడ్డిమోపు నీడలో పకు పుల నీడలు కూడా కనిపిస్తున్నాయి. పరికంగా చూస్తే మోపునీడకు ఆ చివర రెండు మానవాకారాలు కనిపించాయి. ఆహా కాదు, నీడలే ...

లేదు ఏ చెట్ల నీడల్లో చూసి తాను ప్రామన ప్టంలేకుండా ... అమ్మత ఏంచేయాలో తెలిక అలాగే తలుపువారగా విలుచుని వుంది. రెండు విమిషాల తరువాత నీడలు సాకారమయ్యాయి. అమ్మత కలలమేడ కూలింది. భర్త, పనిమనిషి మారమ్యతో ... విశ్లేషణగా నిలబడివున్న భార్యని చూసి శంగుతిన్న వెంకటేశ్వర్లు మురుక్కణంలో ఏమీ జరగనట్టు అమ్మతను దాటుకుంటూ తనగదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. సంవత్సరకాల దాంపత్యంలో ఆతని రెండో భార్యగా ఎక్కడా, చివరకు పడకలో కూడా ఏ రోపం వస్తే ఏమవుతుందోనన్న భయంతో అతి జాగ్రత్తగా కట్టుకున్న గాజుమేడ బద్దలైంది.

భర్త విషయం చూచుకు తెలియకుండా దాచా మకుంది అమ్మత, కానీ ఇంట్లో పనివాళ్ళలో పహా అందరికీ వెంకటేశ్వర్లుకున్న రోలక్యం తెలిసిపోయింది, చివరికి రాజేశ్వరి దృష్టి కూడా ఈ విషయం దాటిపోలేదు.

“వాది ధౌర్యాగ్రం కాకపోతే ... ఇద్దర్ని కట్టు కున్నా ఏ ఒక్కటి బిడ్డని కనివ్వలేకపోయింది ... ఏ ముగడికైనా ఇలాంటి పరిస్థితిలో బుద్ధి తిన్నగా వుంటుందా ... వాడు కూడా ముగడి ...” మామగారి రోరణి అమ్మతకు రీలగా అర్థమైంది. నిజమే, తన కడుపు మండకపోవడం తన రోపమే. కేవలం వంశాచారాన్ని అందిస్తూనాటికి ఈ ఇంటి అడుగుపెట్టిన తాను ఇంతవరకు ... అమ్మత మెదడు మొదలుబారిపోయింది. ఆరోజు నుంచి కన

పడ్డ దేవుళ్ళందరికీ మొక్కింది. ప్రలాలు చేయడం ప్రారంభించింది. తానుతులు కట్టించుకుంది. వెంకటేశ్వర్లు కొయ్యబారిపోయాడు. తానేం చూస్తున్నాడు? తన గదిలోంచి పంచెకట్టుకుంటూ నడినడిగా బయటికి వస్తున్న తండ్రిని చూసి వెంకటేశ్వర్లు కొయ్యబారిపోయాడు. రోపల్లుచి అమ్మత వెళ్ళిళ్ళు వినిపిస్తున్నాయి. పిచ్చి ఆవేశంతో తండ్రి వెంపవెళ్ళునుపించాడు వెంకటేశ్వర్లు. అంతకన్నా అవేశంతో ఊగిపోతున్నాడు అతని తండ్రి. ముఖం రోపి ప్రతి కండరం అదురుతోంది. చర్మపు ముడుచల్లోంచి చెమట మురిక్కాలువలా ఉటుకుతోంది. కోపంతో అతని ముక్కుపుటాలదరుతున్నాయి. కొడుకు కొట్టిన దెబ్బతో దగ్గడ కదిలిపోయింది. “ఆగరా, కొణ్ణానాకొడకా! నాకు నా వంశం విలబడ్డం ముఖం, దాన్ని విలబట్టే చేన నీకు లేనప్పుడు, నేనే ఆ పనిచేశా! పదిరోజుల ముందు నిన్ను దాక్కురు దగ్గరికి తీసుకెళ్ళి, ఎందుకు చూపించానుకున్నావో? ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళు చేసినా నాకు కొడళ్ళే తప్ప, నీకు కొడుకులు పుట్టి అక్షణం కనిపించకుండాపోతుంటే అనుమానమొచ్చి పరీక్షలు చేయించా! ఆ రిపోర్టు ఇవ్వడం చేశా. మన్వేక కొణ్ణాముండాకొడుకునని ఆ రిపోర్టు పోషిస్తోంది ...”

కాళ్ళందరే నేల కడలిపోయినట్టుంది వెంకటేశ్వర్లుకి. ఈ గేల విని వట్టింట్లోకి వచ్చిన రమ, రాజేశ్వరిల ముఖాల్లో ఆ ఇంటి అణచుకున్నమీద ఆపవ్యం ఎంత పరాకాష్ఠకు చేరుకుందో కనిపించింది. తలను భూమిలో పాతమకున్నట్టుగా వున్నచోటనే కూలబడిపోయాడు వెంకటేశ్వర్లు. ఇన్నతపసికి భార్య శిలావికన్నా, తండ్రి వేరావికన్నా తన మగవనానికి (మిగనా 18వ పేజీలో)

మనసు మెచ్చిందే ఆంధ్రం

ఆమె పేరు శాంత.

వయసు మూడు పదులు దాటకపోయిన వెంకటగిరి చీరలు, కాటన్ చీరలు కట్టింది. ఆమె వేషధారణ వయస్సుకు మించిన పెద్దరికాన్ని ఆమెకు ఆపాదించింది. చలకరింపులో కూడా ఆదే పెద్దరికం ప్రతిబింబించింది.

ఆమె భర్త రమణకు ఈ ధోరణి వచ్చేది కాదు. అందుకే వ్యంగంగా ఆమెను అన్వేషించి ఏది ఏమిటానో చదాచి "బామ్మగారూ!" అని పిలిచేవాడు. అంతా ఆమె గుణగణాల్ని పొగుడుతూ వుంటే, లోలోపల మురిసిపోయాడు. కానీ తన మాత్రం కాస్తంత మోడ్రన్ గా కనిపిస్తే పోలా ఆమెకువేరాదు. అలాగని రమణ, భార్య వేషభాషల గురించి ఏనాడూ అభ్యంతరం పెట్టేవాడు కాదు. చూడముచ్చటైన ఆ దంపతులకు ఇద్దరు పిల్లలు. అమ్మాయి, అబ్బాయి.

రమణ వాకు మంచి మిత్రుడు. నేను ఆతన్ని "భయ్య" అని పిలిచేవాడిని. విశాఖ వెళ్ళినప్పుడు తప్పనిసరిగా భయ్యను కలిసి వచ్చేవాడిని. అయితే రమణ ఉద్యోగరీత్యా ఖరగ్ పూర్ వెళ్ళిపోయాడు. కాలగమనంలో పదేళ్ళు గడిచిపోయాయి.

ఈ పదేళ్ళలో రమణ గురించిన సమాచారం ఏదీ లేదు. అయితే అనుకోకుండా ఒక రోజు హైదరాబాద్ లో ఓ ఫ్లోర్ హోటల్లో జ్యూయలరీ ఎగ్జిబిషన్ తిలకిస్తూ వుండగా అక్కడ తారసపడ్డాడు రమణ. అతను గుర్తుపట్టలేనంతగా మారిపోయాడు. మనస్ కి కాస్త చలాకానీ వున్నాడు. అయితే ఇదివరకటి ఉత్సాహం లోపించినట్లు అనిపించింది. "వదివగారి క్కడ?" ప్రశ్నించాను, చేతిలోకి వెయ్యి తీసుకుని స్నేహపూర్వకంగా చొక్కచూ.

"అదుగ!" అంటూ ఓ మూలకు చూపించాడు. ఎగ్జిబిషన్ లో ఓ మూల జ్యూయలరీ పరిశీలిస్తూ నిల్చిపోయింది ఒకానొక. ఆమె శాంత కాదనుకుని "ఎక్కడ?" అన్నాను.

"అదే ఆ మూల గ్రీన్ గార్డెన్ శారీ, స్టేట్ లెస్" ఒత్తివలకుతూ అన్నాడు. అంతలో అతనే గజగజా నాలుగు అడుగులు ముందుకు వేసి "శాంతా" అంటూ పిల్చాడు.

"అ! ఒక్కసారి ఇటు రావూ" అంది ఆమె ఏదో వెళ్ళిన పరిశీలిస్తూ.

"అది కాదేమీ ఒకసారి ఇలా రా" అంటూ తనె-మరో మూడుగులు ముందుకు వేశాడు. నా గురించి చెప్పవద్దున్నాడు, వెంటనే ఆమె వెళ్ళి త్తుతూ, "హా, వాటి సర్టిఫికేట్", ఎన్నాళ్ళ యింది చూసి. ఒక్కడివే వచ్చావా? ఏం సెల్ట్ చేశావో నా ముట్టుకయితే నాకు ఒక్క అయిటమ కూడా వచ్చలేదనుకో. అంతా షో వుటవే. ఔట్ దేటిడి డిజైన్. ఒక్కటంటే ఒక్కటి కూడా లేటిస్ డిజైన్ లేదు. ప్లీ! జో... జ్యూయలరీ గురించి

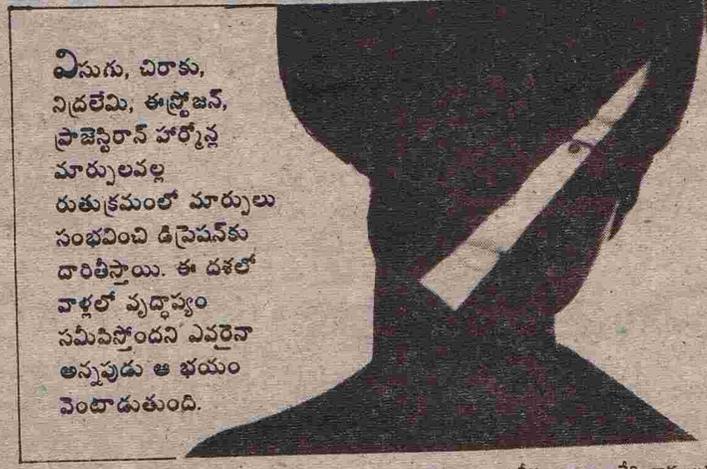
టకటకా వెళ్ళిస్తుంది. ఆమెలో మార్పు అర్థం చేసుకో వడానికి అట్టి సమయం పట్టలేదు. అప్రయత్నంగానే ఆమెను ఆసాదమునకం పరిశీలించాను. వెంకటగిరి కాటన్ చీరల్లో రూపాయి కాసంత బొట్టుతో మంగళనూత్రం, నల్లనూత్రం గొలుసు తప్ప ఏ అలంకారం మెడకు ఆవసరం లేదని చెప్పిన శాంత క్షణకాలం నా కళ్ళముందు కదలాడింది. ఇప్పుడు ఆమెకు, ఈమెకు ఏ మాత్రం సోలిక లేదు. అయితే ఇద్దరు నేరు నేరు కారు. ఆమె ఈమె. కానీ వేషం మారింది. భాష తీరు మారింది.

"వదివగారిలో చాలా మార్పు వచ్చింది. మొత్తానికి భయ్య కోరిక వెరవేసింది. ఆయన అలిరుచికి

గడిపిన తర్వాత మరుసటి రోజు ఉదయం వస్తు కలుస్తావన్నాడు రమణ. ఒక్కడే వస్తావన్నాడంటే కారణం ఊహించాను.

***

"ఖరగ్ పూర్ వెళ్ళిన కొత్తలో వక్కంటావిడ శాంతను చూసి "సీ అక్కగారా?" అని వస్తు అడిగింది. ఆ మాటకు అప్రతిభురాలైంది శాంత. ఆమె శాంత తీరును చూసి కావాలనే అలా అడిగిందని నేను గ్రహించాను. కానీ శాంత కన్నీళ్ళు కాలేదు. ఆమెతో శాంతకు పరిచయం అయిన తరువాత క్రమేణా మార్పు వచ్చింది. ఇది ఆమె ప్రభావం వలన

వినుగు, చిరాకు, నిద్రలేమి, ఈస్ట్రోజన్, ప్రాజెస్టిరాన్ హార్మోన్ల మార్పులవల్ల రుతుక్రమంలో మార్పులు సంభవించి డిప్రెషన్ కు దారితీసాయి. ఈ దశలో వాళ్ళలో వృద్ధాప్యం సమీపిస్తోందని ఎవరైనా అన్నప్పుడు ఆ భయం వెంటాడుతుంది.

అనుగుణంగా ముమ్మల్ని మార్చాల్సివచ్చింది" అన్నాను.

"ఆ... అట్టే అదేం లేదు. అదంతా ఆమె ఇష్టమే. నా ప్రయోగం ఏం లేదు. ఆమె జీవితం ఆమె ఇష్టం" అతని మాటల్లో అన్వేషణ అసంతోషాన్ని గ్రహించాను.

"చూశారా? ఒకప్పుడు నేను భాద్యస్త మనిషిలా వుండేదాన్ని మోడ్రన్ గా కనిపించాలని అవేశారు. అలా ఉండటంలేదని "బామ్మగారూ" అని కూడా పిలిచేవారు. ఇప్పుడు ఆయన కోసం మారితే చూశారా ఎలా అంటున్నారో?" ఫిర్యాదుగా చెప్పింది.

ఆమెలో గమనించిన మరొక మార్పు ఏమిటంటే గతంలో వస్తు "రాయ్య... ఏమయ్యా బొత్తిగా అసలు కనిపించడమే మానేశావే... తీసుకో బాటు..." ఇలా సంభోధించేది. ఇప్పుడు ఆ ఆప్యాయత, ఆత్మీయత మర్చిపోయిందో లేక పదేళ్ళ గ్యాప్ తర్వాత చొరవ తీసుకోవటం భావనాదేద సుకుప్తదో, కాదంటే మార్పులో ఆది ఒక భాగమో వెంటనే బోధపడలేదు.

మొత్తానికి ఆమెలో వచ్చిన మార్పు రమణ కోరుకున్న మార్పు కాదని మాత్రం అర్థమైంది. ముగుసరం మాట్లాడుకుంటూ రిఫ్టారింటికి వెళ్ళాం. పాత జ్ఞాపకాల్ని వెమరువేసుకుంటూ చాలాసేపు

వచ్చిన మార్పు మరేదయినావో అనేది నాకు అర్థం కాలేదు. శాంతలో మునుపటి శాంతిభావం లేదు. నేను సర్దుకుంటున్నాను. అయితే పిల్లలు కూడా తల్లి ప్యాషన్స్ ని భరించలేకపోతున్నారు.

ఎప్పుడూ కమ్మలుస్తున్నవంటం, వినుగు, కోపం - ఇది ఆమెలో రోజు. అలాగే సర్దుకునిపోతున్నాను. ఆమెలో వచ్చిన ఈ మార్పు వలన ఆమె సంతోషంగా వుండటం లేదు. మేము సంతోషంగా వుండటం లేదు. తిరిగి విశాఖ ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించుకుంటే ఆమె మళ్ళీ పూర్వలా తయారవుతుందేమో అని ఆశపడ్డాను. అయితే విశాఖ బదులు హైదరాబాద్ ట్రాన్స్ ఫర్ అయింది.

స్త్రీ ఆధునికంగా కనిపించటం తప్పని వేషము. ఆమెను సనాతన సంకల్పంలో బంధించాలని చూసే నాందనవాదిని కాను. అయితే అలా అలంకరించుకోవటంవలన ఆమె ఆనందం, సంతోషం పొందగలాలి. కానీ నా ఉద్దేశంలో, ఉద్దేశం లోనే కాక, అభ్యుద్ధేయలోనూ ఆమె సంతోషంగా, సంతోషిగా వుండలేకపోతోందనిపిస్తోంది. అయినా బలవంతాన తయారవుతున్నట్లు వుంది. ముఖ్యంగా వినుగు, చిరాకు ఎక్కువైపోయాయి. ఏ చిన్న మాట అన్నా చిన్నపిల్లలా ఏడ్చేస్తుంది. అందుకే

చాలామందికి మెనోపాజ్ గురించి తెలుసును కానీ, పెరిమెనోపాజ్ గురించి తెలియదు. మెనోపాజ్ అంటే రుతుస్రావం ఆగిపోయే దశ. పెరిమెనోపాజ్ అంటే రుతుస్రావం ఆగిపోయే ముందు దశ. ఈ దశలో కూడా చాలామంది మహిళల్లో శారీరకంగానే గాక మానసికంగా అనేక మార్పులు సంభవిస్తాయి. హార్మోన్ లలో వచ్చే మార్పులే ఇందుకు మూలకారణం. మెనోపాజ్ చాలా సహజమైన అంశంగా తీసు కుంటారు కొందరు స్త్రీలు. కొంతమంది అలాకాక

మనసువైద్యం

ఆమెను బాధపెట్టే ఉద్దేశం లేక వేసే సర్దుకుంటూ వెళుతున్నాను. ఈ మార్పు కాకపోయినా? ఒకవేళ ఏదైనా మానసికమా? అని నా అనుమానం. ఈ సమస్యకు ముప్పే పరిష్కారం చూపాలి" జరిగిన సంగతులన్నీ పూసగుచ్చినట్లుగా చెప్పే సుద్దీర్ఘంగా నిట్టూర్పు విడిచాడు రమణ.

ముందుగా శాంతకు గ్రెవిక్, ఎండోక్రైన్ పరీక్షలు చేయించి ఆ తరువాత పరిశీలించడం మంచిని సించింది.

***

ఓ రోజు ఉదయాన్నే గుడికి వెళ్ళి బయటకు వస్తూ వుంటే దూరంగా చలకరింపు - వినిపించి అటు చూశాను. భయ్య సరిసమేతంగా గుడికి వెళ్ళి వస్తున్నట్లున్నాడు. గజగజా వేసు పున్న వైపే వాళ్ళు వస్తూవుంటే అగాను. దూరం మంచే ఆమెలో మార్పు కనిపెట్టాను. ఏదైనా పట్టుచికి కట్టుకుని సాంప్రదాయకంగా తయారైంది. గుడికి వస్తుంది కనుక అలా తయారైంది అనుకోవటానికి వీలేదు. ఎందుకంటే ఆమెకు రెగ్యులర్ గా ట్రీట్ మెంట్ ఇస్తున్నాను కనుక ఆమెలో మార్పుల్ని జాగ్రత్తగా కనిపెడుతూ వున్నాను. పదేళ్ళు వెనక్కి వెళ్ళిన శాంతలా, సార్క నామధేయరాలిలా శాంతంగా, చిరునవ్వుతో వచ్చి సలుకరించింది. రమణ నా వైపు త్రిస్తూ చూశాడు.

అదే రోజు సాయంత్రం రమణ ఒంటరిగా వచ్చాడు. వస్తూనే స్ట్రీట్ స్వీల్ అందించాడు. ఎంతో ఆనందంగా వున్నాడు. చలకరింపులు పూర్తి అయిన తర్వాత తన ఏదో అడగటానికి ప్రయత్నిస్తూ మొహమాట పడుతున్నాడు. అతను ఏం అడగవోతున్నాడో గ్రహించాను. అందుకే అతని ప్రశ్నకు నూటిగా సమాధానం ఇవ్వకుండా గమాధానం నా మాటల్లోనే లభించే టాపిక్ ఫెరి మెన్ టాపిక్ వైపును మళ్ళించాను.

చాలామందికి మెనోపాజ్ గురించి తెలుసును కానీ, పెరిమెనోపాజ్ గురించి తెలియదు. మెనోపాజ్ అంటే రుతుస్రావం ఆగిపోయే దశ. పెరిమెనోపాజ్ అంటే రుతుస్రావం ఆగిపోయే ముందు దశ. ఈ దశలో కూడా చాలామంది మహిళల్లో శారీరకంగానే గాక మానసికంగా అనేక మార్పులు సంభవిస్తాయి. హార్మోన్ లలో వచ్చే మార్పులే ఇందుకు మూలకారణం. మెనోపాజ్ చాలా సహజమైన అంశంగా తీసు కుంటారు కొందరు స్త్రీలు. కొంతమంది అలాకాక

మానసికంగా చాలా వ్యవస్థ రోవవుతారు. మెనో పాజ్ తరువాత తన జీవితం విర్రకమునే భావం చాలామందిలో వుంటుంది. కాగా మెనోపాజ్ కు ముందు కూడా నాలుగేళ్ళు క్రమేణా హార్మోన్ లో మార్పులు జరుగుతాయి. ఈ దశలో కొంత మందిలో మానసికమైన, శారీరకమైన మార్పులు చోటుచేసుకుంటూ వుంటాయి.

వినుగు, చిరాకు, రాతిపూట నరిగా విధ్ర పట్టకపోవడం, ఈస్ట్రోజన్, ప్రాజెస్టిరాన్, హార్మోన్ల మార్పులు ఫలితంగా రుతుక్రమంలో మార్పులు, ఏకా గ్రత లోపించటం మొదలైన మార్పులు సంభవించి డిప్రెషన్ కు దారితీస్తాయి. డిప్రెషన్ లో వాళ్ళు ఎలా ప్రవర్తిస్తారో చెప్పలేం. ఈ దశలో వాళ్ళలో వృద్ధాప్యం సమీపిస్తోందని ఎవరైనా అన్నప్పుడు ఆ భయం ఎక్కువ అయ్యే అవకాశం వుంటుంది. ముందుకొ మ్మన్న వృద్ధాప్యాన్ని దామకునే ప్రయత్నంలో వానా అగనాట్లు పడతారు. అయితే అంతా ఇలా ప్రవ ర్తిస్తారని కాదు. ఈ విధమైన అభివ్యక్తి అన్నీ కాకపోయినా కొద్దైనా చాలామందిలో చూడొచ్చు.

అన్నీ కొంతమందిలో గమనించవచ్చు. పెరి మె నోపాజ్ దశలో హార్మోన్స్ టిస్సులు చేయించుకుని హార్మోన్స్ ట్రీట్ మెంట్ తీసుకుంటే మంచి ఫలితాలు వుంటాయి.

శాంత కేసు విషయంలో ఆమెకు హార్మోన్స్ ట్రీట్ మెంట్ తోపాటు హిస్టోరెటివ్ కూడా చేశాను. ఆమెలో మానసికమైన అభివ్యక్తి అనేకమందిలో వుండటం వలన హిస్టోరెటివ్ అవసరమైంది. ముఖ్యంగా తను ముసలిదాన్ని అయిపోతున్నాననే భయం ఆమెలో ఎక్కువ అయింది. శాంత చాలా తెలివితేటల మహిళ. ఆమె అందం పట్ల ఆమెకు గల విశ్వాసం అచంచలం. తనకో స్ర్మకమైన ఐడెంటిటీ. వుందని ఆమెకు తెలుసు. అందుకే ఎవరు ఎన్ని అన్నా వయసులో వున్నప్పుడు కాటన్ శారీరకం ఎక్కు వగా ధరించేది. ఆ తరువాత ముందుకొమ్మన్న వృద్ధాప్యాన్ని కాటన్ చీరలు మరొక బహిరంగపరు స్థాయినే భావం ఆమెలో ప్రవేశించింది. అందుకు ఖరగ్ పూర్ లోని ఆమె స్నేహితురాలు కూడా కొంత కారణం కావచ్చు. అందుకే వయసు దామకోవటా నికి స్ట్రీట్ లెస్ జాకెట్స్, సింథటిక్ శారీరకం, మేకప్ వగైరాలు మొదలుపెట్టింది.

శాంత ఆ తరువాత అసలు నిజం గ్రహించింది. ఏ వయసు ఆందం ఆ వయసుది. వయసును బట్టి వస్తూండరణ వుంటే అందం ద్విగుణీకృతం అవుతుందనే సత్యాన్ని గ్రహించింది. ఆ తర్వాత ఆమె ఎంతో ప్రశాంతమైన జీవితం గడపసాగింది.

-డా. వి. నగేష్
(హిస్టోరెటివ్)
208, సెకండ్ ఫ్లోర్, కరవ
సెంటర్, ఎ.వ.డి.రోడ్,
పార్కలెస్ చౌరస్తా దగ్గర
సికింద్రాబాద్-500 003

రసరంజకం రంగుల చికిత్స

వక్షాతం, రుమాటిజం, అన్ని చర్మ వ్యాధుల లోనూ, ఆరంజ్ రంగును శ్యావకోశ సంబంధ వ్యాధులు, మూర్చ ప్లైవర్ ధైరాయిడిజం, రుత ప్రావ సంబంధ వ్యాధులు, మూత్రపిండ వ్యాధులు, కేన్సర్ లోనూ, ఆకువచ్చ రంగును ఆప్య గుండె జబ్బులు, బ్లడ్ ప్రెషర్, మలేరియా, వాడి సంబంధ వ్యాధులు, అలాగే వీలం రంగు బట్టల, సైక్స్ సంబంధ వ్యాధులు, స్ట్రెగు, డయేరియా, డిసెంట్రి, మూర్చ, జిర్నాళం వ్యాధులు, గవేరియా, మూత్రా శయ వ్యాధులు, తలనొప్పి, సిఫిలిస్, గొంతు వ్యాధులు, బ్రిఫాయిడ్, పచ్చకామెర్లు, హిస్టెరియా, పోలియో, రుతుస్రావ సంబంధ వ్యాధులు, కోరింత దగ్గులం వయం చేయగలిగితే, ఇండిగో రంగు ఆపెండ్రిసిటీస్, మతిభ్రమణము, వెముడు, గొంతు సంబంధ వ్యాధులను, వైలేట్ రంగు. మూత్రా శయ వ్యాధులు, సయోటికా, మెదడు, వెచ్చసాము సంబంధ వ్యాధులను విజయవంతంగా వయం చేయగలుగుతాయి.

-వాయుగుండ్ల మధుబాబు

పసికయెళ్ళ...

(12వ పేజీ తరువాయి)
సంబంధించిన దిగులే కొండచిలువలా మట్టిపింది. "ఇక్కడ జరిగిన విషయం బయటకు పొక్కిందో, అందర్నీ చంపి నేను చచ్చా" మామగారి చెదిరింపుకు ఇంటి వున్నాడు నళకాయ. కొత్తగా చావడానికి ఏం మిగిలినది, ఒక సామూహికమరణానికి సజీవమార్గాల్ని ఇంట్లో అందరూ ఎవరినానాన వాళ్ళు బతకడం ప్రాంబించారు. అమృత వెంకటేశ్వర్లుకి కొడుకునివ్వాలన్న బాధ్యత మంచి అతనికి తమ్ముణ్ణిచ్చే బాధ్యతను మోస్తోంది. అమృత వెల తప్పింది.
x x x x x
విషం తినడానికి అలవాటుపడట్టు రను ఇంటి వస్తుల్లో తీసేస్తాంది. కేవలం పిరికివనంవల్లనే కాపాడబడే పరువుకోసం అందరూ జీవచ్ఛవాలా బతుకుతున్నారు. అమృత ముఖంలో కాంతి లేకపో యినా కడుపులో బిడ్డ వున్నాడు. అందుకే ఆమెను మానవత్వంతో వీలైనంత జాగ్రత్తగా చూసుకుంటు న్నారు. రను వంటపని పూర్తిచేసి, పెరిటిగుమ్మం గెళ్ళి పట్టడానికి వెళ్ళింది. గొడ్డవానిట్లో ఏదో అతి కీడి, గడ్డెవ్వరూ వెనుక రెండు మానవాకారాలు, నాగుసాముల్లా పెనవేసుకుని ... రను అగ్నిపీచికలా మారిపోయింది. ఇంత జరిగినా భర్తలో మార్పు రావడానికి ఆమెను కసి, క్రోధం, అపహ్వానం ఒకదా నివేంకాకటి మట్టుముట్టాయి. ముందమోస్తూనే

వదలదీపిడ అనుకుంటూ కత్తిపీట తీసుకుని వదివ డిగా గడ్డివాము దగ్గరికి వెళ్ళింది. ఆమె వస్తున్న అతికిడికానే ఆ మానవాకారాలు కంగారుగా చీక ట్లోంచి వెలుగులోకి వచ్చాయి. రను చేతిలోని కత్తిపీట జారిపోయింది. ఒక్కసారి రక్తస్రావం ఆగిపోయినట్లు, శరీరమంతా గడ్డకట్టుకుపోతున్నట్లు అనిపించింది. ఎదురుగా పారేరు రోశిగాడు, రాజీ శ్వరి. వెదరన చీరను పనించుకుంది రాజీశ్వరి. "ఏం వాదినా పరితయ్యాలనే వచ్చావా? ఒక శ్మశ్రిద్దరు అడవాళ్ళ బతుకుల్ని నాశనం చేసింది చాలక, ఏదీకొక ముందవి పెట్టుకొని కులుకుతున్న ఏ భర్త ... ముందు ఆ కొజ్జాగాళ్ళి వరుకు ... కొడుకు కొజ్జా అనే విషయాన్ని దాచిపెట్టడానికి కోడల్నే కడుపునెప్పిన నీ మానవి నరుకు ... తరువాత వస్తు వరుకుడువు ..." ఏమీ జరగ వట్టు నింపాదిగా ఇంట్లోకి వెళ్ళుతున్న రాజీశ్వరిని చూస్తూ పర్యం మరచిపోయింది రను. వెళ్తుంటే మరక అంటుకుందానే రాజీశ్వరి ఇచ్చాళ్ళి వున్నవతి ఆయినట్టిపించిందామకే.

వచ్చేవారం కథ
పురుసు
- కొండే పూడి నిర్మల